

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene in se- ratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Hudo ponižanje

Na vselej smo videli tudi letos mnogo domačega blaga, ki je v vsakem pogledu, glede cene in kakovosti, kos tujemu. »Ponedeljski Slovenec« je nedavno v svojem članku »Made in Jugoslavija« pozval bralce, naj pridno kupujejo to domače blago in ne tuje ter naj tako pomagajo naši mladi industriji in s tem tudi našemu delavstvu. Vemo, da so naši industriji pozdravili pobudo »Ponedeljskega Slovenca«, saj je bila tudi njim v prid.

Danes moramo povedati, da nekateri obrtniki preveč zahtevajo od našega konsumenta. Niso to res naši industriji, temveč velika inozemska podjetja, svetovni trusti, ki so postavili pri nas tovarne zato, da se izognejo visokim carinam, ki bi sicer zadele njihove proizvode pri uvozu v našo državo. Ako se mi sklicujemo na narodna čuvstva, na narodno zavest našega konsumenta, ko ga pozivamo naj kupuje izdelke naših tovarn, potem je najmanj, kar lahko konsument od industrije zahteva, da ne žali prav tega njegovega narodnega čuvstva!

Kaj naj si misli naš človek, ko bere na ovitku blaga, ki nosi označbo »Made in Jugoslavija« ali pa »Proizvajal se v Jugoslaviji«, reklamne napise, kakor »est incontestablement le meilleur produit pour les soins de la bouche... Societè anonyme... (Beograd), ali pa: »Die beste Paste für Sport und Hautpflege... Proizvajal se v... (sledi mesto v Jugoslaviji)? Tako na zavitu blaga, ki ni namenjeno izvozu v inozemstvo, ker imajo prav ti trusti zopet lastne tovarne v posameznih narodnih državah. V drugih državah seveda so ti reklamni napisi, naročeni prav po teh tovarnah, sestavljeni v domačem jeziku. Pri nas pa ne! To je vendar prehudo ponižanje našega konsumenta, našega naroda in naše države. Predstavnik neke takšne firme je dejal, da se samo v Sloveniji spotikamo ob takšnem postopanju, medtem ko se na jugu naše države za to nihče ne zmeni. Dejaj je še več: »S takšnimi napisi na domačem blagu privabimo več kupcev, ker ti menijo, da je to... fino(!) inozemsko blago!«

Prepričani smo, da se bodo tudi na jugu prišli bolj zanimati za takšne »malenkostje«, kajti to so malenkostje, ki spadajo v poglavje borbe za resnično, ne samo politično, temveč tudi gospodarsko osamosvojitve našega naroda in naše države. Kjer je potreben naš jezik, tam je potreben tudi naš človek; če se mi svojemu jeziku odpovemo, se odpovemo tudi lastnemu življenju, izdamo s tem tudi svoje ljudstvo in sami sebe. Na mesto našega človeka bo prišel tuj.

Ob tej priložnosti naj tudi ugotovimo, da ta »domača« podjetja, v resnici samo podružnice svetovnih trustov, dopisujejo celo v notranjosti naše države med domačo centralo in posameznimi zastopniki, izključno v tujem jeziku!

To še po štirinajstih letih po osvobojenju!

Generalska vlada na Grškem

Belgrad, 5. junija. I. Iz Aten poročajo, da so vesti, da namerava Venizelos sestaviti novo vlado, zaenkrat še pre zgodnje, kajti splošno se smatra, da bo novo vlado sestavil general Konatas ob enem z generalom Kondilise in generalom Otoneosom. Vsi trije so zaupniki Venizelosa ter bi ta rešitev odgovarjala tudi Venizelosovi izjavi, da ga bo grški narod sam prisilil, da pokliče v vlado kakega generala, ki bo imel z delavci mnogo manj usmiljenja (misleč pri tem na razne stavke, ki so zadnje vlado strmoglavile) kakor pa dosedanjí civilni notranji minister.

Volivna vlada v Rumuniji

Bukarešta, 5. jun. tg. Titulescu se je danes popoldne zglasil pri kralju in mu sporočil, da ni mogel doseči z voditelji strank nobenega sporazuma in da zato ne more sprejeti sestave vlade. Nato je kralj sprejel voditelja narodnih znanstvenov Vajdo Vojvoda in mu poveril sestavo volivne vlade na čim širši podlagi. Vajda Vojvod je naloge prevzel in takoj začel razgovore z voditelji strank in člani svoje stranke. Domneva se, da bo sestavil novi kabinet še nocoj.

Bratstvo v Belgradu

Belgrad, 5. junija. I. Slovensko prosvetno društvo je organiziralo danes za ves dan izlet v Resnik. Izleta so se udeležili skoraj vsi društveni člani z mnogoštevilnimi prijatelji iz drugih slovenskih društev v Belgradu. Izletniki so ostali ves dan na prostem ter so na veliko veselje Resničarjev, kamor je prišlo tudi mnogo srbskih bratov iz bližnje in daljne okolice, ves dan prepevali slovenske pesmi. Slovenskemu razpoloženju so se pridružili tudi mnogi drugi belgrajski izletniki iz Avale, kamor je odmevalo ubrano slovensko petje. Da pokažejo svojo gostoljubnost, so srbski bratje izvajali nekatere zelo lepe kolo-plese. Predsednik prosvetnega društva se je v ljubkih besedah zahvalil vsem, ki so pripomogli do lepega in zdravega razvedrila, ki je letošano vršil tudi svojo kulturno nalogo. Zaključilo se je, ko so se razhajali: Na svidenje drugo leto! In še dolgo so se slišali prijateljski vzkliki odhajajočih izletnikov.

Albanci pri Mussoliniju

Rim, 5. junija. V soboto je ministrski predsednik Mussolini sprejel 300 albanskih romarjev, ki so se udeležili slovesnosti v Padovi. Med romarji se nahajata dva nadškofa, 4 škofje in več drugih duhovnikov. Nadškof Mijedija se je poklonil Mussoliniju v italijanskem jeziku. Mussolini se je zahvalil za vdačnostne izjave.

Socijalistična revolucija v Čile

Predsednik republike odstopil -- Prevrat uspel

London, 5. junija. tg. V državi Čile je uspela revolucija letalskih častnikov, katerim so se pridružili tudi mornarji. Revolucionarji so odstavili prejšnjo vlado. Dosedanji predsednik Montero je odstopil in so v Santiagu oklicali socijalistično republiko. Voditelji revolte so bivši čilski poslanik v Združenih državah Davila, dva generala in letalski častniki, katere vodi zopet polkovnik Marmaduke Grovi, ki ga je čilska vlada pred kratkim odstavila kot vojaškega atašeeja v Londonu in je sin emigranta iz Kovna. V soboto popoldne je odšlo več polkov in mornariških čet iz Santiaga, letala pa so metala nad mestom letake s pozivom, da naj vlada odstopi. Ponoči so vstali zasedli predsedniškovo palačo in prisilili predsednika Montero, da je odstopil. V bojih so bile ubite 3 osebe, nad 60 pa je bilo ranjenih. Nova socijalistična vlada je izdala manifest, v katerem naglašala neodvisnost republike, odklanja pa imperijalizem, vpliv inozemskih bank in ruski boljševizem. Siromaštvo in brezposelnost bodo skušali pobiti s tem, da bodo zaplenili večja premoženja. Vsaka spekulacija z življenjskimi potrebščinami je prepovedana. Globlji vzrok nezadovoljstva v državi Čile je v tem, da so cene soli in bakra v zadnjih letih zelo padle, tako da je nastala huda gospodarska kriza.

Pariz, 5. junija. AA. Po davišnjih vesteh iz Santiaga je revolucija v Čilu strmoglavila dosedanjí kabinet in dosedanjega predsednika republike ter postavila novo vlado. Trdijo, da v državi vladata mir in red.

Socialistična vlada sestavljena

Newyork, 5. junija. tg. O zmagoviti revoluciji v Čilu še poročajo nastopne podrobnosti: Revolucija, ki se je začela v soboto popoldne v vojaški šoli El Bosque pri Santiagu, je končala pozno zvečer z brezkonkurenčno in brezpogojno kapitulacijo predsednika Montero, ki je napravil prostor vojaški junti pod vodstvom generala Arthura Puga

Herriot prevzel vlado

Berthelot odslovljen -- Pred sestankom v Elizeju

Pariz, 5. junija. AA. Včeraj ob 17.30 je Herriot sprejel od Tardieua posle predsednika vlade in ministra za zunanje zadeve.

Pariz, 5. jun. tg. Prvi Herriotov korak potem, ko je prevzel vlado, je bil ta, da je poslal na dopust najvišjega uradnika na Quai d'Orsayu in dolgoletnega generalnega tajnika v zunanjem ministru Filipa Berthelota. Uradno poročilo pravi, da bo Berthelot na nasvet zdravnikov in na prijeteljsko željo novega ministrskega predsednika nastopil večtedenski dopust. Uradno poročilo sicer naglašava, da Berthelot, ki že več let ni povsem zdrav, zato ne bo zapustil svojega uradnega mesta. Kljub temu pa se domneva, da gre pri tem za njegov definitivni odhod. Res pa je, da je Berthelot že pred enim mesecem izrekel Tardieuju željo, da bi se malo odpeljal. Njegov odstop bo imel najbrže za posledice večje izpremembe med diplomati in uradniki. Filip Berthelot, sin znanega francoskega učenjaka Marcelina Berthelota, je po vojni skoro neprestano zelo aktivno vodil francosko zunanjo politiko in je bil stalni Briandov sodelavec. Samo začasno je moral pustiti to mesto pod Polinecarejem. Takrat so ga dolžili, da je zunanjemu ministru predložil prošnjo za subvencijo indokinski banki, v kateri je bil zaposlen njegov brat. Berthelot je bil obsojen na večletni odpust iz službe, potem pa je bil pomilostjen. V zadnjih letih se je zelo aktivno udeleževal v srednjeevropskih vprašanjih in četudi ni sam dal pobude za takozvani Tardieujev načrt, je zelo veliko sodeloval pri poskusih za izvršitev načrta. V ostalem

Zborovanje rudarskih inženjerjev

Belgrad, 5. junija. I. Včeraj in danes je bil v Belgradu občni zbor Združenja rudarskih in topilniških inženjerjev v Jugoslaviji. Včerajšnji dan je bil posvečen raznim znanstvenim predavanjem. Inž. Ivan Ivanović je imel zelo zanimivo temo o novem načinu vodstva narodnega gospodarstva. Njegovo predavanje bo kmalu izšlo v obliki knjige, ki bo obravnavala nov način, kako je treba voditi narodno gospodarstvo ter bo na tem polju res nekaj posebnega. Drugi predavatelj je bil profesor ljubljanske univerze in predsednik Združenja inž. Gostiša. On se je bavil z raznimi rudarskimi problemi ter obrazložil razne načine racionalnega izkoriščanja naših domačih rudnikov.

Danes dopoldne se je občni zbor nadaljeval s pozdravnim govorom predsednika Gostiše, ki je predlagal, da se odposloje pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in ministru za gozdove in rudnike. Na dnevnem redu je bilo nadalje čitanje zapisa in poročila raznih odbornikov ter izvolitev novega odbora. Iz raznih poročil povzamemo, da ima Združenje rudarskih in topilniških inženjerjev Jugoslavije dosedaj samo eno sekcijo in sicer v Ljubljani, je pa v načrtu ustanovitev novih sekcij v Belgradu, Sarajevu, Zagrebu in Skoplju. Glavna naloga teh sekcij naj bi bila, da zastopajo stanovske interese članov in pa da pomagajo strokovnemu razvoju rudarskega gospodarstva. Na občnem zboru so nekateri predlagali, da bi bilo potrebno, da rudarski in topilniški inženjerji pristopijo k inženjski zbornici, toda predsednik Gostiša je obrazložil, da Združenje samo v tem pogledu dozdaj ni hotelo napraviti takih ko-

in bivšega poslanika v Washingtonu Carlosa Davila. Junta je v nedeljo zjutraj imenovala novi kabinet, v katerem so prevzeli general Barriga zunanje ministrstvo, general Lagarrigue finančno ministrstvo, general Puga notranje ministrstvo in stotnik Grove, poveljnik letal. šole, vojno ministrstvo. Vojska in mornarica sta se pridružili revoluciji. Valparaizo in druga mesta so ostala mirna. Zastavna nova vlada še ni objavila političnega programa. V letakih, ki so jih vstali metali iz letal, pa se obeta, da bo nova vlada uvedla močen socijalističen režim na narodni podlagi, da bo reorganizirala gospodarstvo po narodno-gospodarskih načelih sovjetske Rusije, pa brez politične zveze s sovjetskimi režimi. Vse kaže, da bo Davila, sedanjí voditelj revolucionarnega pokreta, poskušal z vojaško diktaturo uresničiti svoje lastne državno-politične ideje, ki gredo za tem, da se zgradi državni centralizem, izvede nacionalizacija industrije, veletrgovine in rudnikov. Davila se je lansko leto vrnil iz Washingtona, kjer je bil poslanik, in je pripravil revolucijo. Na povelje predsednika Montero je bil dvakrat aretiran, potem pa zopet izpuščen ter se je v zadnjih mesecih popolno umaknil. Ni še jasno, koliko bodo delavci podpirali Davilov program. Čuje se, da so delavske zveze in studentje še v soboto popoldne proglasili v Santiagu generalno stavko proti državnemu puču, na drugi strani pa se doznava, da je bil Davila v zadnjih mesecih v živahnih zvezah z delavskimi stroki, organizacijami. Čeprav je prebivalstvo te države antimilitaristično, je verjetno, da se bo dosegel sporazum o tem, poskusiti državni komunizem kot sredstvo rešitev v katastrofalnem finančnem položaju države. V Washingtonu se kaže vznemirjenje, ker se bojijo, da ne bi bila čilska revolucija prvi za-rodek socialno-revolucionarnega vala v latinski Ameriki, ki je sovražna severno-ameriškim Združenim državam. V Santiagu je bila konferenca inozemskih diplomatov. Organizirali so tako zvano tujko legijo za varstvo inozemskega privatnega imetja, ki je sestavljena iz 16 narodnosti.

pa je Herriot ustanovil novo mesto v kabinetu: parlamentarnega državnega tajnika v osebi radikalnosocijalističnega poslanca Paganona.

Herriotov kabinet je imel danes svojo prvo sejo, da sestavi vladno izjavo in da točneje določi funkcije novih državnih tajnikov. Druga seja kabineta bo v ponedeljek popoldne, v torek pa bo v Elizeju pod predsedstvom predsednika republike ministrski svet. Popoldne v torek bodo prečitali vladno izjavo v obeh zbornicah.

Potujejo se vesti, da bo vojni minister Paul Boncour še nadalje zastopal Francijo na razorožitveni konferenci. Morebiti mu bosta pridružena zrakoplovni minister Painleve in mornariški minister Leygues.

Herriot nič več ne piše

Pariz, 5. junija. AA. Ko je Herriot včeraj popoldne prišel v ministrstvo zunanjih zadev in se razgovarjal z novinarji, je stopil k njemu neki 15-letni deček in ga prosil za intervju. Ta deček je bil direktor lista »Le petit Lycéen« (Mali gimnazist).

Herriot mu je na kosčku papirja napisal tele besede:

Dragi moj direktor! Kot slučajni sodelavec vašega lista moram z obžalovanjem izjaviti, da so mi spomini iz detinstva dokaj obledeli. Vendar pa se še spominjam neke kmetske šole, kjer sem se naučil čitanja in pisanja, toda odkar se bavim s politikom, nič več ne pišem. Sprejmite gospod direktor itd.

rakov pri inženjski zbornici v Ljubljani. Nadalje so nekateri govorniki naglasili, da bo treba rudarski študij na naših univerzah prilagoditi novemu univerzitetnemu zakonu. Nova uredba o univerzah je na tehnični fakulteti ljubljanske univerze, kjer je poseben rudarski oddelek, dovolila za naprej samo eno stolico za rudarstvo namesto štirih, ki so dozdaj obstajale. Združenje inženjerjev želi, da se obdržijo vse štiri dosedanje stolice, ker so edine v državi.

Na koncu je bil izvoljen nov odbor v katerem je bil izvoljen za predsednika Združenja inž. Gostiša, drugi slovenski odbornik inž. Dular, ki obenem vrši blagajniške posle, v častno razsodišče pa je izvoljen tretji slovenski odbornik inženjer Strgar.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkovita domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopolni ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je poseben izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

DROBNE

London, 5. junija. tg. O prekoceanskem letalcu Hausnerju še sedaj ni nobenih definitivnih vesti. Sicer se poroča, da je zjutraj priletel z morja letalo čez mesto Cork na Irskem, vendar pa se ne smatra, da bi bilo to Hausnerjevo letalo, ki je že v petek odletelo iz Amerike.

Slavna nemška igralka Marlene Dietrich s svojo hčerko Heidete. Zaposlena je v Hollywoodu v Ameriki. Te dni je prešla od ameriških roparjev, ki so ugrabili Lindbergovega otroka, grozilo pismo. Ti zahtevajo 10.000 dolarjev; ako jim igralka ne izplača tega denarja, ji bodo ugrabili hčerko. Policija v Los Angeles je strogo zastražila igralko in njene sorodnike, da prepreči rop.

Še o zavarovalnicah

Gospod urednik!

»Ponedeljski Slovenec« je že poročal, da je znana tržaška zavarovalnica »Assicurazioni Generali«, ki posluje pri nas pod imenom ene naših bistrih rek, darovala lepe zneske za predobro znano društvo »Italia Redentae«, ki vzdržuje nad 150 otroških vrtcev; v teh otroških vrtcih se poitalijančujejo slovenski otroci, ker so fašistične oblasti prišle do spoznanja, da niti povsem italijanska osnovna šola ne zadostuje za popolno poitalijančenje slovenskega otroka. Ako se ne motim, sem menda v radiu slišal, kako je zastopstvo te zavarovalnice popravilo to vest, češ, da je zavarovalnica ob priliki proslave stoletnice svojega obstoja darovala tudi v Jugoslaviji v dobrodelne namene precejšnje zneske, kakor so bili v dobrodelne namene izročeni zneski raznim ustanovam v Trstu. Da bi bilo društvo »Italia Redentae«, ki si je nadelo nalogo, da demoralizira slovensko mladino in jo odtuji lastnim stajšem, dobrodelno, o tem jim bo pač dovoljen dvom.

Da ima zavarovalnica »Assicurazioni Generali« posebno poslanstvo v svetu, ki se povsem zлага z načrti fašistične ekspanzivnosti, je razvidno že iz tega, da je proslavi obletnice v Rimu prisostvoval sam Mussolini. Le redko se zgodi, da se Mussolini udeleži slovesnosti kakega zasebnega podjetja. Nadalje so se pri proslavi v Trstu vsi govorniki od prefekta do župana trudili, da bi dokazali, kako patriotično je to podjetje in koliko irendetistov je vzgojilo. Toda to še ni zadosti. V Trstu je zavarovalnica »Assicurazioni Generali« zgradila na križišču med Carduccijevo in Rossettijevu ulico mogočno palačo, kjer je stala zgodovinska stavba, nazvana »Chiozza«. Na tem mestu so se pogosto srečali slovenski in italijanski demonstranti in večkrat je tudi prišlo do krvavih spopadov. Novo palačo zavarovalnice »Assicurazioni Generali« krasi relief, ki alegorično prikazuje te boje. Pod njim stoji napis, ki pravi, da so se na tem mestu skozi 50 let vršili boji s »tujemci«, ti tujci so seveda Slovenci. Dovolite mi samo vprašanje, ali bi finančni zavodi, ki bi bili v političnem pogledu povsem nevtralni, postavljali palače s takšnimi napisi in s takšnimi reliefi?

S tem nikakor nočem reči, da bi bil duh, ki veje po raznih drugih tujih zavarovalnicah, pa naj si bodo italijanske ali nemške, ki poslujejo pri nas pod pristnimi jugoslovanskimi imeni, kaj drugačen kakor v tej zavarovalnici. d. l. b.

Ne potrebujem reklame, delo govoril
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Drugje in pri nas

Pred kratkim so kölnski katoličani na zborovanju, kjer so razpravljali o nemoralnih izročilih človeštva sprejeli sledečo resolucijo, ki so jo odposlali držav. kancelerju in notranjemu ministru: »Kölnski katoličani opozarjajo gospoda državnega kancelerja na strahovite razmere, ki vladajo v vseh vlemestih na polju prostitucije. Naraščajoča materialna stiska in z njo vred čedalje bolj posledica demoralizacija celih ljudskih plasti ima za posledico tak porast števila blodnic, da so te postale prava ljudska nadloga. Ceste in trgi naših vlemest so že zgodaj popoldne torišče neštevilnih blodnic, ki nadlegujejo pošteno ljudi. Otroci in mladostniki se radi tega neprostovoljno seznanjajo s tem nemoralnim početjem. Blodnice so v mnogih okrajih naših mest pravcata prometna ovira in zelo motijo javni red in varnost.

Krivede na tej vnebovpijočih razmerah nst v veliki meri »Zakon za pobiranje spolnih bolezni«, in sicer radi tega, ker je po njem odvzeta policiji skoro sleherna možnost, da bi se borila proti izrodu prostiutucije. Ta zakon je namreč blodnicam svobodno prepuštil ceste.

Kölnski katoličani so prepričani, da je velika nevarnost, da se naša mladina s tem nemoralnim početjem povsem moralno pokvari in prosijo radi tega kancelerja, naj s takojšnjo zaslonno odredbo nejasna in nezadostna določila omenjenega zakona izpremeni in da oblastem popolno možnost, da bodo lahko blodništvo z vsemi sredstvi omejevale.

— Tako je torej v nemških vlemestih.

In naša Ljubljana z nekaterimi svojimi zabaviščni? Ali je tu vse v redu?

Dunajska vremenska napoved: Dosedanje vreme se ne bo mnogo izpremenilo.

